

SERVICE MÉDICAL **ACADEMY**

KENNISINSTITUUT VOOR DE ACUTE MEDISCHE HULPVERLENING OP HET SPORTVELD

VISIE

DE SERVICE MÉDICAL ACADEMY

Kennisinstituut voor de acute medische hulpverlening bij sportevenementen.

Inleiding - Visie

Het werkteerrein van de Service Médical Academy omvat naast de acute medische hulpverlening op het sportveld, het werkteerrein van de blessurepreventie.

De Service Médical Academy (verder SMAc) zal zich ontwikkelen tot een kennisinstituut met internationale competentie en uitstraling.

Haar **doelstellingen** bestaan uit:

- het uitvoeren en publiceren van wetenschappelijk onderzoek;
- het geven van voorlichting;
- het verzorgen van scholing;
- het leveren van op wetenschappelijk basis gefundeerde consultancy aan:
  1. sporters,
  2. sportorganisatoren,
  3. sportbonden,
  4. overheden.

De daarbij aan te wenden **methoden** zijn die van:

1. het medium internet, de geschreven media (reeds operationeel),
2. televisie (in bewerking),
3. actieve deelname aan symposia/congressen,
4. het geven van voorlichting,
5. het verzorgen van scholing,
6. participatie in medische commissies,
7. wetenschappelijke publicaties/rapportages.

Planning

De eerste oriëntaties zullen zich richten op:

1. de inventarisatie van in de (sport)wereld voor handen zijnde literatuur/documentatie,
2. het in kaart brengen van de dagdagelijkse praktijk bij grote sportevenementen door middel van analyses van hun medische organisatie,
3. het aangaan van partnerships.

Positionering

De SMAc zal zich in de *sportwereld* een eigen plaats verwerven in het veld waarin acteren NOC*NSF, de Vereniging voor Sportgeneeskunde, de diverse sportbonden en evenementorganisatoren;

in het *zorgveld* bezit haar zusterorganisatie Stichting Service Médical de erkenning van officiële Zorginstelling; in dit zorgveld bestaat gelijkgerichte organisatie.

Partnerships

De verkennende gesprekken met TNO, Hogeschool Zuyd, de Johan Cruyff university, de VSG, de NVSF en de NGS zullen uitmonden in partnerships. De Academy zal bij de realisatie van haar doelstellingen samenwerken met universiteiten (vooral Maastricht) en daaraan verwante instellingen, alsmede met zorginstellingen (vooral het azM).

Realisatie

Voor de medisch inhoudelijke advisering is een wetenschappelijke adviesraad geformeerd die bestaat uit afgevaardigden met een link naar de beschreven aandachtsgebieden.

De wetenschappelijke adviesraad

In de wetenschappelijke adviesraad van de SMAc zullen diverse specialisten zitting nemen met een visie aangaande de acute medische hulpverlening op de sportplek, alsmede de bijbehorende preventieve aspecten.

De voorlopige samenstelling van de wetenschappelijke adviesraad:

- Prof. dr. Harm Kuipers (hoogleraar sport, bewegen en gezondheid UM)
- Dr. Paul Nijs (wetenschapper-apotheker)
- Dr. G. de Keizer (traumatoloog)
- Prof. dr. A. Gorgels (hoogleraar cardiologie UM)
- Drs. Jan Geurts (orthopedisch chirurg azM)
- Els Opdam (specialist voeding, Pfizer)
- Dr. Erik Matser (neuropsycholoog)
- Dr. Fred Hartgens (sportarts o.m. azM/SSM)
- Drs. Piet Zelis (intensivist-internist Atrium)
- Tjeu Seeverens (schooldirecteur/ voetbaltrainer).

De wetenschappelijke adviesraad zal de contouren uitzetten voor toekomstig wetenschappelijk beleid en periodiek bijeenkomen.

Statuur

De Service Médical Academy is een stichting, ze is onafhankelijk en niet uit op enig winstoogmerk.

Onderzoek

De voorkeur voor onderzoek ligt in breed toepasbare, publieksgerichte onderzoeksvraagstellingen. De reeds uitgevoerde onderzoeken (te vinden in de bijlage) vormen hiervan een eerste proeve. Door de unieke koppeling van praktijk aan theorie worden bruikbare adviezen opgesteld en problemen zowel vanuit de ervaring als vanuit de wetenschappelijk hoek bestudeerd en geanalyseerd.

Website SMAC

De website van de SMAC zal kort en bondig de doelstellingen van het kennisinstituut uitdragen. Er wordt een mogelijkheid geschapen voor interactiviteit.

Via de domeinnaam kunnen geïnteresseerden de website bezoeken:

- www.servicemedicalacademy.nl

Voorlichting

Ten behoeve van het Huis voor de Sport heeft de SMAC lesmateriaal ontwikkeld voor basisscholen voor kinderen van groep 7 en 8, met het thema Eerste Hulp bij fietsongelukken. Het lesmateriaal wordt ondersteund door een informatieve DVD, vervaardigd door een productieteam van de SMAC.

Op het gebied van publieksvoorlichting worden reeds de nodige activiteiten ondernomen. In de zaterdageditie van de Telegraaf verzorgt de SMAC iedere week een sportmedische voorlichtingsrubriek. Tevens wordt medewerking verleend aan een column in het WielerMagazine. Momenteel worden plannen ontwikkeld voor een vaste rubriek in het vakblad van de verenigde Nederlandse sportmassieurs (NGS).

Er is de ambitie om een web tv-kanaal te starten in samenspraak met Uitgeversmaatschappij De Telegraaf.

Bijlage 1 - Reeds uitgevoerde onderzoeken:

SERVICE MÉDICAL ACADEMY
KENNISINSTITUUT VOOR DE ACUTE MEDISCHE HULPVERLENING OP HET SPORTVELD

SERVICE MÉDICAL
STICHTING MEDICAL
• NATIONALE SPORTERENDELSCHAPEN GADIP
• NEDERLANDSE LANDELIJKE SPORTBONDENRANGS

SERVICE MÉDICAL ACADEMY
KENNISINSTITUUT VOOR DE ACUTE MEDISCHE HULPVERLENING OP HET SPORTVELD

U
M

Boels
Zanders
Advocaten

**DE AMBULANCE IN FUNCTIE
BIJ SPORTEN OP STRAAT**

MAASTRICHT
OKTOBER 2007

UITVOERENDE: LEYLA SANITAS

BEGELEIDING: DR. JOS BENDERS
MR. RUUD TUINSTRA

SERVICE MÉDICAL ACADEMY

KENNISINSTITUUT VOOR DE ACUTE MEDISCHE HULPVERLENING OP HET SPORTVELD

SERVICE
STICHTING **MEDICAL**

• WERKELIJKE SPORTTOEGANG EN HET ERBP
• VERBODEN LANDBEHEER EN TOEGANGSBEHEER

SERVICE MÉDICAL ACADEMY
INSTITUUT VOOR DE ACUTE MEDISCHE HULPVERLENING OP HET SPORTVELD

KNVB

U
M

SPORT MEDISCH CENTRUM
PAPENDAL

PLOTSE HARTDOOD BIJ VOETBALLERS

Een onderzoek naar de incidentie van plotse hartstilstanden en medische voorzieningen in het Nederlandse amateurvoetbal

MAASTRICHT
SEPTEMBER 2007

UITVOERENDE: DR. DIRK VELOMAN

BEGELEIDING: DR. JOS BENDERS
DR. PIJKE DEN AMBITMAN
PROF. DR. HARM KUIPERS

Bijlage 3 – Publicaties Dagblad De Telegraaf

De Telegraaf

In 2008 is het biologisch paspoort ingevoerd in het wielrennen. Alle waarden van de dopingcontroles van urine en bloed worden in een centrale database opgeslagen. Gemiddeld zal een renner vijf keer per jaar worden gecontroleerd. "Nieuwe tests kunnen we vergelijken met eerdere waarden. Het is nu veel nauwkeuriger te bepalen of er afwijkingen zijn," stelt de Dopingautoriteit. De wielrenner moet melden waar hij zich op alle denkbare locaties bevindt. De internationale wielunie heeft het voortouw genomen om een dergelijk controlesysteem op te zetten. De verwachting is dat dit controlesysteem ook in andere sportdisciplines navolging zal vinden.

DE GIERZWALUW KLIMT HOGER DAN PANTANI, COPPI EN BARTALI

Gierzwaluwen zijn alleen in mei, juni en juli in Nederland om te broeden. Zij komen dan terug van hun winterverblijf in Afrika, ten zuiden van de evenaar en hebben dan 7000 kilometer afgelegd. De gierzwaluw brengt vrijwel zijn hele leven in de lucht door. Daarom zijn zijn poules klein en krom, nauwelijks geschikt om er op te staan. Slapen doet de gierzwaluw al vliegend. Hij slaapt dan naar een hoogte van 3 tot 5 kilometer. Hoger dan Pantani, Coppi en Bartali ooit hebben bereikt. Het moet toch een vreemd gevoel zijn dat deze gierzwaluw thans boven de Flonde van Italië leeft. Pantani, Coppi en Bartali dachten zich om in hun graf, verslagen door een beestje met ongekende mogelijkheden.

BIOLOGISCH-PASPOORT

CONTROLES: Dit jaar al 2.172 controles. In totaal zijn 10.500 voorzets. Circa 7.300 diervan (6.600 buiten competitie, 1.300 in competitieverband) zijn bloedtests, 2.650 (2.000 buiten competitie, 600 in competitieverband) urine-tests.

WHEREABOUTS: om die controles efficiënt te laten verlopen, moeten de renners de UCI constant op de hoogte houden van hun verblijfplaats. Dat gebeurt door whereabouts, formulieren die de renners driemaandelijkse moeten doorgeven. Correcties kunnen per e-mail. Bij een controle heeft de renner één uur de tijd om zich op de afgesproken plek te melden. Drie gemiste controles binnen achttien maanden staat gelijk met een positief resultaat.

WIE: het biologisch paspoort heeft betrekking op 35 ploegen, de 18 formules uit de ProTour plus 17 continentale ploegen die het cachet 'wild card' verwerven en dus in aanmerking komen voor een uitnodiging op het hoogste niveau, waaronder Rabobank en Skil-Shimano. In totaal gaat het om 654 renners.

KOSTPRIJS: ongeveer vijf miljoen euro. De ProTour-ploegen betalen ieder 120.000 euro, de andere ploegen 60.000 euro. De renners zelf staan 2% af van hun prijzengeld. De organisatoren, die een bijdrage is gevraagd van 1,4 miljoen euro, weigeren voorlopig te betalen. Het WADA (wereld-antidopingagentschap) zit zich terug uit het project nadat de UCI een geding tegen voorzitter Richard Pound begon.

EXPERTS: Een groep van negen onafhankelijke experts waakt over het medische profiel van de renners van wie een biologisch paspoort wordt bijgehouden.

RESULTATEN: Tot dusver zouden er bij 23 renners afwijkende waarden zijn aangetroffen. Zij worden nader beoordeeld. Ook zou een toptenner via deze controles positief zijn bevonden. Een naam wordt nog niet genoemd.

HET SCHARNIEREN VAN DE HEUP

Een heup kan slijten, vooral sporters op leeftijd kennen het probleem. De gewrichtspijn kan zo hevig zijn dat de sporter tegen zijn grens aanloopt.

Kraakbeenen

De oppervlakten van het gewricht bestaan uit zacht kraakbeen. Bij slijtage van het kraakbeenlaagje is het oppervlak onregelmatig. De heupkop en heupkom 'schuren' dan over elkaar, dit gaat gepaard met veel pijn en stijfheid.

Operatie

Een vernieuwde operatie kan deze pijnlijke blessure verhelpen:

- de beschadigde oppervlakten van de heupkop en -kom wordt gladgeschraafd;
- een metalen kap wordt over de heupkop geplaatst en in het bot verankerd;
- de heupkom wordt met metaal ingelegd.

De twee delen vormen zo weer een glad gewricht en bewegen zonder pijn langs elkaar.

Voorwaarde: het bot moet nog van goede kwaliteit zijn om deze kunstgreep toe te passen.

In de maanden na de operatie moeten de metalen oppervlakten vergroeien met het bot, voordat de heup weer goed kan worden belast. De sportarts zal in het algemeen contactsporten en sporten die belastend zijn afraden.

Pijnvrij na operatie
Bij de Amerikaanse renner Floyd Landis werd in 2006 met succes deze operatie toegepast. Landis geeft op zijn website aan weer volledig fit en pijnvrij te kunnen fietsen.

SUPPORE: TADU WISENS; PLEKE DEN AMSTELMAN. FOTO: COR VOS

Bijlage 4 - WielerMagazine

WM Panel

DE HOFFELIJKHEID VAN ONZE PATIËNTEN MET NUMMERS

Bij ons hebben de patiënten een nummer... Grapje! Heerlijk, dat rijden door de mooiste dreven, met een lijst met rugnummers op het dashboard gekleefd. De namen staan er achter. Zijn wij onpersoonlijke dokters? Nee, om de duvel niet! Je kan nu eenmaal het peloton niet in zijn geheel kennen. En de vele andere pelotons die wij ook bedienen. De patiënt, lees sporter, heeft een nummer, maar wij voelen hem letterlijk aan ons toevertrouwd. Renners behoren tot de aardigste cliënten van onze vrijwilligersorganisatie. Wij rijden tussen en met hen, samen op weg naar het heilige doel, de finish. Het ritueel is zo oud als de weg naar Jeruzalem: een renner die ziek is, vraagt aan de jury of hij de dokter mag spreken. Bij meerdaagse wedstrijden, waar de formele band met de jury iets vervloekt en de verhoudingen wat makkelijker zijn, komen renners ook wel eens zonder hun tussenkomst bij ons buurten. „Dokter, ik heb een vliegje in mijn oog...”, of: „Ik ben gisteren gevallen en mijn knie doet zeer.” Maat Smeets benoemt zo'n dat spreekuurmoment tijdens een tv-uitzending heel aardig: 'Wij behandelen ook thuis!' En zo hoort het ook! De meesters van het doorzetten verdienen het om op een plezierige manier te worden bijgestaan. Bijna altijd gaat mijn hand in de rug. En soms adviseren wij de renner de spijl van onze VW vast te pakken. Zo voelt de renner zich minder alleen en kwetsbaar. Altijd zoeken wij een moment voor een kort gesprek. Over het land van herkomst, de gesellingen van het vak, ja zelfs het vaderschap... Of het weer natuurlijk. Het gebeurt hoogst zelden dat een renner na een behandeling niet zegt: 'Dok, bedankt!' Heerlijk, zoveel hoffelijkheid, die nog wordt versterkt omdat de renner bij zijn jump terug naar voren vaak nog even omkijkt, glimlacht en daarbij zijn duim omhoog steekt. Voor dat tafereel zijn wij voor eeuwig gevallen, nu al 27 jaar. Net als in een

kleine kliniek beginnen dan de papieren handelingen. Van elke medische interventie maken wij een uitgebreid rapport. Het verslag gaat in een gesloten envelop en is bedoeld voor opvolging en het later maken van statistieken. De teller voor de behandeling van wielerslekten en -ongevallen staat na een jaar altijd op vele honderden. Na de registratie wordt een bezoekje gebracht aan de ploegleider. Onze chauffeurs Ruud Gerards en Jan Ekermans zetten het knipperlicht naar links en wenken de

Jos Benders

volgwapens ons te passeren. Totdat wij bij de ploegauto van de renner zijn. Al rijdende wordt door de geopende ramen verslag gedaan van de medische situatie aan de ploegleider. Daarbij nemen we de privacy regels in acht, want we voelen ons streng gebonden aan de naleving van het medisch beroepsgeheim. Vanuit die grondhouding kan er desalniettemin enige souplesse zijn in de berichtgeving aan de ploegleider. Maar gezondheid, ons grootste goed, dient te allen tijde met de nodige geheimen omgeven te zijn en te blijven. Daarom bestaat er de term Medisch Beroepsgeheim. En heet de geneeskunde altijd nog de kunst van het genezen te zijn. *La Médecine est un art*, zeggen de Fransen. Het vak is een kunst. Past dat bij de wielersport? Ja, op de wijze waarop wij dat belijden vast en zeker. Dat klinkt onbescheiden, maar de uitleg volgt: met schone handen en een blij gemoed! Maar 200 kilometer rijden en dat dagen na elkaar is ook een kunst, die van te overleven. Zijn wij (onze dokters, samen met de renners) derhalve een meute kunstenaars? Ja, zij meer dan wij, veel meer, de Picasso's en de Appels van de weg, personen met vaak alleen een nummer. Maar wel om in te lijsten!

[Reageren? Info@servicemedical.nl](mailto:Info@servicemedical.nl)

Jos Benders richtte in 1985 Service Médical op, een samenwerking sverband van sportartsen, fysiotherapeuten, verpleegkundigen en overige medische en paramedische deskundigen. In 2004 verleende de toenmalige staatssecretaris van VWS, Clémence Ross-Van Dorp, de Stichting Service Médical (www.servicemedical.nl) de erkenning van Bijzondere Landelijke Sportorganisatie. Jos Benders verzorgt ook wettelijk de rubriek Sportmedisch in dagblad De Telegraaf.

Auteurs

Voorjaar 2008

Drs. Jos Benders, Arts

Drs. Dirk Veldman, Gezondheidswetenschapper

Drs. Pijke den Ambtman, Gezondheidswetenschapper

Contact

Stichting Service Médical Academy

Laan van Brunswijk 31

6212 HC Maastricht

T: +31 (0) 43 321 0220

F: +31 (0) 43 326 0578

W: www.servicemedicalacademy.nl

E: academy@servicemedical.nl